

одна подруга пішла воювати
друга подруга поїхала далі
третя подруга повернулася додому
а Марта зібрала повну автівку спальних мішків
вперемішку з біноклями з мисливського магазину
і тепловізорів із того ж магазину
все акуратно запакувала
не встигла загальмувати на присипаній снігом трасі

коли Марту складали по частинках в чужій лікарні
в чужому місті чужої країни
їй снився Париж і три подруги
одна не повернеться більше ніколи
друга приїде колись
третя чекатиме вдома
і вдома литиме дощ
той дощ який надовго
але не назавжди не назавжди

* * *

Вона вміє приймати пологи й робити кесареві розтини
вона не робить абортів
бо якось наснилось
аж надто реалістично
але не можна розповідати
бо засміють вона б сама засміяла
не треба тобі вбивати – почувала вона –
ти маєш рятувати
є кому вбивати немає кому рятувати

двадцять четвертого лютого вона пішла рятувати
залишила кота на сусідку
вазони на подругу і породіль на колегу
кіт утік у відчинені двері
вазони висохли бо подруга їх не поливала
породіллі всі народили без неї
і вона більше нікому і нічого не була винна там
у своєму південному місті

і коли прилетіло у польовий шпиталь
вона подумала:
– як добре що кіт утік
вазони висохли
а жінки народили

Марта посадила подруг у коло
хоча яке то коло так чотирикутник
Марта і три її подруги
в чужому місті в чужій країні в чужому домі
пляшка вина з сусіднього магазину
і трохи сиру

колись вони їздили в Париж
винаймали квартиру на *Airbnb*
маленька квартира де треба було спати по двоє
на двох розкладних диванах
вони щовечора купували сир і вино
розмовляли до четвертої ранку
от так як розмовляють зараз
але за вікном не Париж не Париж

Марта посадила подруг у коло
яке було чотирикутником і сказала:
– цей дощ надовго
вона завжди так казала
коли щось затягувалось
– цей дощ надовго тож маємо вирішити
що будемо робити

вона так і поїхала світом
разом з двома дітьми з двома собаками
з двома своїми спортивними костюмами

а чужі люди скажуть
якась ненормальна
і каміння возить і квіти які давно вмерли
краще б купила новий спортивний костюм
а діти і собаки у неї хороші

* * *

Перша дружина від Бога
друга від людей
а третя від чорта
ну і де тебе чорти так довго носили
де вони тебе ледь не згубили
чим морочили ледь не зурочили
він гладив чорне блискуче волосся
курив неспішно сигару
вони багато говорили отак проти ночі
й інколи на світанні

вона забувши чужі ліжка й чужі губи
лежала горілиць і любила його цяточку
на грудях де б'ється серце
любила вже сиве волосся і хрипкий сміх
де ти в біса так довго була
він зводився на зігнутому лікті
потім обіймав її обома руками
Господи я повірю у що завгодно
лише залиш цю жінку зі мною

потім були сніги і мерзла земля
бліндажі автомати вціліла синичка у небі
заміновані села розбиті міста

і коли вже закінчувалось дихання
і закінчувалось усе
що робило його живим
тоді приходила вона
відсувала і Бога і людей
і встигала затиснути міцно
розквітлу криваву квітку
на місці цяточки – прямо там де серце

* * *

Вона вийшла заміж за молодшого
думала з молодшим цікавіше
він драйвовий і нестомлений
він уміє її смішити й коли бере за руку
у неї швидше б'ється серце

ще вона думала молодший житиме довше
і точно помре після неї
вона була егоїсткою з математичною освітою
тому все прорахувала
бо найбільше у світі не любила
самотність людей цифр і почуттів

він мав жити довго
щоб підгортати під ноги плед
заварювати чай та шукати нові серіали на *Netflix*
їздити на море і зустрічати там сонце
він сміявся і все це їй обіцяв

а ще обіцяв ніколи не відпускати її руки
бо коли він бере її за руку
у неї швидше б'ється серце
жіноча долоня простягнута у порожнечу
дивись який дивний пам'ятник
на цьому військовому цвинтарі

У неї було два тижні
два спортивні костюми
двоє дітей і двоє собак
все це вона мала вивезти з Маріуполя

найлегше було вивезти два спортивні костюми
одягаєш на себе і так їдеш
діти плакали собаки мовчали

найтяжче було вивезти два тижні
з розбитим посудом на підлозі
з квітами на столі які спочатку впали а потім висохли
з балконом навпроти де двоє колись цілувались
а вона стояла у своїй кухні й усміхалась
з підвалами де вони ночували
з двором де палили багаття щоб пити чай
з камінням від її будинку

вона складала докупи і посуд і квіти що впали
і балкон навпроти
де ще пахло парфумами чужої жінки
і багаття і чай
і каміння від свого будинку